A Bét Jehuda Közösség és az *orti.hu* kiadványa

Omek

Chájé Szárá 5787
2026. november 5.

VI. évfolyam, 8. szám

Az fog élni, aki megveti az ajándékokat

Amikor Ábrahám felesége, Sára meghal, és Ábrahám sírhelyet keres, a helyi lakosok igazán nagy tiszteletben részesítik őt:

„Isteni fejedelem vagy te közöttünk! Sírjaink legjobbjában temesd el halottadat. Senki közülünk a sírját nem fogja megtagadni tőled.” (Mózes 1., 23:6)

Ez úgy hangzik, mintha azt ígérnék meg, hogy bárhol is választ Ábrahám sírhelyet, számára azt a helyiek ingyenesen biztosítanák.

Ezután Ábrahám azt mondja, hogy ő már eldöntötte, hogy a Machpéla barlangját szeretné megkapni, Efron mezején *(23:8-9)*. Efron pedig erre szintén azt feleli, hogy részéről ezért nem szükséges Ábrahámnak fizetnie:

„A mezőt neked adtam, és a barlangot, ami benne van, neked adtam. Halottadat temesd el.” (23:11)

Ábrahám azonban hajthatatlan – mindezek ellenére ragaszkodik a fizetéshez:

„Megadom a mezőért a pénzt, vedd el tőlem – és hadd temessem el a halottamat oda.” (13:13)

A kérdés az, hogy miért: **Mi lett volna a probléma azzal, ha Ábrahám elfogadja a helyiek nagylelkű, ingyenes ajánlatát[1]?**

Salamon királynak van egy fontos, alapvető tanítása a téma-

IMPRESSZUM

Az *omek* szó jelentése: mélység. Elgondolkodtató, inspiráló, a tórai és rabbinikus irodalomból építkező témák, üzenetek, napjaink számára.

Kiadó: Bét Jehuda Közösség
Székhely: 1074 Budapest, Rumbach Sebestyén u. 11-13.
Felelős kiadó-szerkesztő: Szántó-Várnagy Binjomin
Lapterv: Novák Tamás
Borítókép: Pixabay @ Pexels
Terjesztés: Vajda Róbert Mordecháj

Megjelenik 100 példányban.

ISSN 3058-051X (Nyomtatott)
ISSN 3058-0609 (Online)

Csatlakozz az Omek támogatói köréhez! Támogasd havonta a nyomtatást, és részesülj kedvezményekben. *További részletek:*

https://orti.hu/omek-tamogatok

ban, melyet a Talmud is több helyen idéz:

„Aki gyűlöli az ajándékokat, az fog élni." (Példabeszédek 15:27)

Úgy látszik, hogy Ábrahám – ősi bölcsesség alapján – egyáltalán nem gondolta azt, hogy jól járna azzal, ha ingyen jutna hozzá ehhez a fontos birtokhoz.

Emiatt fontos jobban megértenünk, hogy miért? És mit jelent ez, hogyan értelmezhető a saját mindennapi életünkre vonatkoztatva?

Mindenekelőtt: **az igazán fontos dolgokért igenis fizetünk, áldozatot hozunk**, és ezzel fejezzük ki számunkra az ügy fontosságát. Nem gondoljuk azt, hogy azáltal nyerünk, ha ezeken a dolgokon spórolunk.

Jó példa erre maga Ábrahám a hetiszakasz folytatásában, amikor fiának, Jicháknak keresett feleséget. A Tóra azt írja, hogy Ábrahám szolgája úgy indult az útra, hogy *„urának minden java a kezében volt" (24:10)*.

Ezt természetesen nem lehet szó szerint értelmezni. Hiszen Ábrahám vagyonos ember volt, és akkoriban még nem létezett hitelkártya. Ezért magyarázza *Rási*:

„Ajándékozási szerződést írt Jicháknak, a teljes vagyonáról, hogy 'ugorjanak rá' a kérők."

A házasság egy fontos döntés, ami az életpályát nagymértékben meghatározza. Ábrahámnak világos volt az, hogy a vagyonát a Teremtőtől azért kapta, hogy hasznos és jó célokra fordítsa. Így egyáltalán nem esett nehezére pénzt szánni fia kiházasítására.

E magyarázat alapján azonban csak akkor kell „gyűlölni az ajándékokat", ha az életünk meghatározó eseményeiről van szó. Hétköznapi esetekben vajon nem jelent ez gondot?

A józan ész azt mondja, hogy erre is jobb odafigyelni. Ugyanis egyáltalán nem biztos, hogy minden, ami ingyen van, az jó is.

Aki nem gyűlöli, hanem megszereti az ajándékokat, abba egy idő után beivódik az a tudat, hogy az ingyenes dolgokat azonnal pozitívabb színben lássa. Ez pedig hosszútávon igenis károsíthatja őt, akár a közvetlen egészségét is.

Hozzászoktunk ahhoz, hogy amikor *megvesztegetésről* beszélnek, mindig valamiféle bírósági eljárásra gondoljunk.

Pedig hányszor fordul elő a hétköznapjainkban, hogy mindannyiunkat megvesztegetnek? Egy-egy apró ajándékkal meggyőznek arról, hogy először csak másképpen cselekedjünk, azután pedig emiatt már másképpen is gondolkodjunk?

Jó dologra, micvára vesznek rá azzal, ha a zsinagógában *süteményt, italt, vagy más ételeket* is szolgálnak fel, a részvételt ösztönzendő. Az már más kérdés, hogy vajon az egészségünknek is jót tesznek-e ezek a rendszeres, ingyenes trakták.

Más esetben viszont kifejezetten üzleti érdekből kapunk „ajándékokat". Ilyenek az egyre elterjedtebb *pontgyűjtő akciók*.

Érdekes: mindenki pontosan tudja, hogy az üzletláncok nem jótékonysági intézmények, és ők pontosan azért adnak, hogy utána tőlünk többet kaphassanak. Mégis, pusztán az a tény, hogy ezek az akciók működnek, bizonyítja a sikerüket és azt, hogy az emberek bedőlnek nekik.

A zsidó filozófiának még egy magyarázata van arra, hogy miért gyűlöljük az ajándékokat. A zsoltáros így mondja:

---

1 A Midrás szerint Chevron egyike annak a három helynek, amikre a népek nem mondhatják, hogy *„lopottak azok a kezünkben" (Berésit Rábá 79:7, a másik kettő a Szentély és Joszéf sírja)*. Ez alapján sokan úgy gondolják, hogy furcsa, hogy éppen a mai Chevron városa egyike azoknak a helyeknek, ami körül a legtöbb összetűzés folyik.

De vajon helytálló ez a meglátás? Hiszen Chevront éppen Ábrahám vette meg, akiktől magukat a muszlimok is származtatják, Jismáélen keresztül! Ha a zsidó forrásokat nézzük, igen, hiszen a Tórában az áll, hogy Ábrahám minden vagyonát – így a sírhelyet is – Jichákra örökítette *(ld. Mózes 1., 25:5)*. A muszlimok erre mondhatnák, hogy ők másképpen emlékszenek. De nem mondják: apróbb eltérésekkel ők is pontosan ugyanezt a hagyományt őrzik *(Sahih al-Bukhari 3365)*. Sőt, a Korán kifejezetten arról beszél, hogy a Szentföldet Allah éppen a zsidó népnek szánta *(5:21, 17:104)*.

„Mert azt mondtam: örökké épít a szeretet [olám cheszed jibáne]" (89:3)

Ez a kifejezés azonban úgy is értelmezhető, hogy az egész *világ [olám]* az *adás [cheszed]* által épül fel. Egy rejtélyes megjegyzéssel Bölcseink is a világ teremtéséhez kapcsolják ezt a mondatot *(ld. Szifra Kedosim 11:11)*.

Ennek a gondolatnak a mélységét a *Rámchál (Rabbi Mose Cháim Luzzato, 1707-1746)* magyarázza igazán gyönyörűen: **az egész világ megteremtésének a célja pontosan az volt, hogy a Teremtő kifejezhesse a saját jóságát, saját adási tulajdonságát *(Derech Hásém 1:2)***.

Amíg ugyanis nem volt rajta kívül semmi, nem volt akinek adhasson. Emiatt kezdődik a zsidó nép őstörténelme éppen Ábrahámmal, akinek szintén az adás az egyik legmeghatározóbb jellegzetessége *(ld. Michá 7:20)*.

Így az *adás [cheszed]* tulajdonsága a világ legmélyebb gyökerébe kerül, és aki annak ellenkezőjére, a vevésre kondicionálja saját magát az ajándékok folymatos keresése által, az valójában a világ Teremtésének céljával is szembehelyezkedik.

FILOZÓFIA

Identitásunk egyik alappillére: a *hallgatás* ereje

Van a mostani hetiszakasz első részében egyetlen, látszólag oda nem illő szó, ami azonban nem kevesebb mint 6 alkalommal ismétlődik meg néhány mondat alatt: a *hallgatás [smá] (Mózes 1., 23:6-16)*.

A Tóra itt arról ír, hogy Ábrahám sírhelynek való birtokot vásárol a helyi lakosoktól, Chét fiaitól, feleségének, Sárának. **De miért éppen itt, ezen a ponton fontos ennyire a *hallgatás*?**

A szöveg egyszerű olvasata szerint Ábrahám és Chét fiai párbeszédében hangzik el odavissza többször is: *„hallgass rám!"* Azaz: figyelj jól oda arra, hogy mit mondok.

A *Malbim (Meir Leibush Wisser, 1809-1879)* magyarázata szerint jóval többről volt itt szó, mint amit a felületes olvasó első pillantásra észrevesz.

Ábrahám ugyanis mindez idáig igen népszerű figura volt: vendégeket fogadott, ingyen jóllakatta őket, érdekes filozófiai tanításokat mondott nekik. De földet sosem kért, hiszen állandóan vándorolt.

Most azonban ez megváltozott. Hiszen nemcsak a feleségét akarta eltemetni – egyetlen sírhelyt bármelyik lakos szívesen felajánlott volna a saját, meglévő temetkezési helyén belül. *Malbim* így értelmezi a hettiták eredeti, nagylelkűnek látszó ajánlatát:

„Senki közülünk a sírját nem fogja megtagadni tőled." (23:6)

Ábrahám azonban ehelyett az egész családjának kívánt állandó helyet vásárolni *(áchuzát kever, ld. 23:9)*. Ez pedig már letelepedés, ami szakít az eddigi nomád életmóddal.

Emiatt itt valóban nagy szükség van a pontos hallgatásra. A sorok között kell tudni olvasni, hiszen ami kívülről úgy tűnik, mint egy tiszteletteljes, előzékeny tárgyalás, az valójában az ősatyák első nagy lépése a Szentföld elfoglalása felé.

Talán az sem véletlen, hogy ez a meghatározó pillanat az, amikor a hallgatás ennyire előtérbe kerül. *Rabbi Lord Jonathan Sacks*, az egykori brit főrabbi írja (az imakönyvre írott magyarázataiban):

„A legtöbb civilizáció a szem kultúrája. A zsidóság azonban a fülé."

Ezen a világon az emberek természetes módon sokat adnak a látszatra. A zsidóság hangsúlya azonban az *odafigyelésen, a megértés elmélyítésén* van.

Amikor a Tórát, a Talmudot tanuljuk, muszáj minden apró részletre odafigyelnünk és értelmeznünk. Már csak ezért is számunkra a legfontosabb hitvallás a *Smá Jiszráél [halld, Izrael]*.

Miért fontos tudnunk Eliezer Tóratanulásáról?

Karcsai Dávid

*„Ábrahám így szólt szolgájához, **háza vénéhez**, aki mindent felügyelt, ami az övé volt: 'Tedd a kezed a combom alá!'" (Mózes 1., 24:2)*

Miért kell tudnunk, hogy Eliezer volt Ábrahám *„házának vénje"*? Mit tanít ez nekünk?

A *Zera Simson* magyarázata szerintez a válasz arra, hogy miért küldte el Ábrahám ősapánk szolgáját, Eliezert, hogy feleséget találjon fiának, Jicháknak.

Ugyanis a szolgák általában gyanúsak, nem bízunk abban, hogy az egyenes úton járnak. Különösen nem bízunk bennük az erkölcstelenség ügyeiben. A Talmud ugyanis kijelenti, hogy a szolgák szabadosak *(Beráchot 45b)*.

Ezért mutat rá a Tóra arra, hogy Eliezer volt Ábrahám házának véne.

A Talmud a Jomában *(28b)* egy lépéssel továbbmegy. Azt állítja, hogy Eliezer Ábrahám jesivájában ült és tanult. *Dámesek [damaszkuszi] Eliezer* néven ismerték, mivel *dole [merít] umáske [és önt]* – Ábrahám Tórájának forrásaiból *merített*, és másoknak is *kiöntötte*, tanítva őket ura Tórájára.

Ennek fényében nem merülhetnek fel további kérdések Eliezer erkölcstelenségi kérdésekben tanúsított hozzáállásával kapcsolatban. Eliezer *cádik [igaz ember]* volt, és ura jogosan támaszkodhatott rá mindenben.

Fordította: *Karcsai Dávid rabbi*, Rabbi Nachman Seltzer *Zera Simson* 2 c. könyvéből.

Időpontok Budapesten:

Gyertyagyújtás **péntek este**: 15:18 és 16:01 között. **Szombat kimenetele**: 17:06.

A péntek esti kiduson vendégünk *Heisler András*, a Csányi5 (Erzsébetvárosi Zsidó Örökségért Alapítvány) elnöke, a Mazsihisz volt elnöke.

Imaidők:

	Bét Jehuda	**Nagy Fuvaros utca**
Péntek este szombatfogadás, majd kidus	18:00	16:00
Szombat reggel ima, Tóraolvasás, majd kidus	10:00	8:00
Szombat délután ima, sálesüdesz, esti ima, hávdálá		15:45

A *Smá Jiszráelt* olvassuk el legkésőbb *szombat reggel* 9:01-ig.

Most szombaton újholdhirdetés! Kedd-szerdán (*november 10-11-én*): **Kiszlév hónap újholdja.**
A hónap jellege[2] a zsidó hagyományban: *alvás*.
Molád (újhold pontos ideje): *november 9-én*, hétfő este 22:27 + 10 másodperc (3 *chálákim*).

Hétköznapi imák a Nagy Fuvaros utcában: reggel 7:00-kor, délutáni-esti ima (*minche-mááriv*) 16:00-tól. **Hétköznap délutáni tanulás** hétfőtől csütörtökig 16:45-kor, a Nagy Fuvaros utcai zsinagógában, valamint online: https://t.me/betjehuda.

Sábát sálom! Gut sábesz!

2 A *Széfer Jecirá*, az egyik legkorábbi hagyományos kabbalisztikus szöveg, mely az 5. fejezetében a 12 hónapot az ember 12 képességének feleltei meg (beszéd, gondolat, járás, látás, hallás, cselekvés, együttlét, szaglás, alvás, izgatottság, ízlelés, nevetés).